

Central European Programming Contest 2009

příprava na soutěž

Jan Stoklasa
stoklja5 at fel.cvut.cz

CEPC 2009

- Wroclaw, 6.-8.11.2009
- Odjezd v pátek 6.11. ve 14:30 od budovy FEL v Dejvicích
- Návrat na stejné místo v neděli 8.11. v noci
- Prosím buďte tam v pátek dřív a uložte si pro jistotu můj mobil
- **POZOR: Váš tým MUSÍ mít 3 členy**

Účastníci

- 71 týmů
 - Čechy
 - Slovensko
 - Polsko
 - Rakousko
 - Maďarsko
- Dobrá zpráva: favoriti z Ruska soutěží v jiném regionu

- Adam Mickiewicz University
- AGH University of Science and Technology
- Budapest University of Technology and Economics
- Charles University in Prague
- Comenius University
- **Czech Technical University in Prague**
- Eötvös Loránd University
- Jagiellonian University in Krakow
- Masaryk University
- Matej Bel University in Banská Bystrica
- Nicolaus Copernicus University
- Opole Technical University
- Pavol Jozef Šafárik University in Košice
- Polish Japanese Institute of Information Technology
- Poznan University of Technology
- Silesian University of Technology
- Slovak University of Technology in Bratislava
- Szczecin University of Technology
- University of Debrecen
- University of Ljubljana
- University of Maribor
- University of Primorska
- University of Szeged
- University of Warsaw
- University of West Bohemia in Pilsen
- University of Wrocław
- University of Zagreb
- University of Žilina
- VŠB - Technical University of Ostrava
- Warsaw School of Computer Science
- Warsaw University of Technology
- Wrocław University of Technology
- Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University

Naše zkratka: CTU (Czech Technical University)

Výběr z pravidel

- Váš tým MUSÍ mít 3 členy
- Podobný soutěžní systém jako na CTU Open
 - 5 hodin
 - rozhoduje počet vyřešených úloh
 - druhé kritérium je čas
 - 20 minut penalizace za nesprávné řešení
- Programovací jazyky: C, C++, Pascal
 - počítejte s tím že Java nebude k dispozici

Výběr z pravidel

- Tým si smí vzít k počítači knihy a výpisy programů
 - nic v elektronické podobě, žádná CD, USB
- Do soutěžní místnosti se nesmí nosit mobily, PDA, vlastní notebooky, kalkulačky...
- Přečtěte si kompletní pravidla na <http://cepc09.ii.uni.wroc.pl>
 - General rules, Technical rules

Soutěž

- Vždy začínejte od nejjednodušších úloh
 - pokud si nejste jistí které to jsou, sledujte průběžné výsledky
- Výsledky runu
 - compile time error
 - run-time error
 - time limit exceeded
 - wrong answer
 - contest rule violation

Kostrá úlohy

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

// Na první radce vstupu je počet testovacích případů (number of cases)
// Testovací případ: číslo N, newline, posloupnost N čísel oddělených mezerou
// Vystup: setříděné posloupnosti čísel

int cmp(const void *v1, const void *v2)
{
    return (*(int *)v1 - *(int *)v2);
}

int main()
{
    int Cases=0;
    scanf("%d",&Cases);
    for(int c=0;c<Cases;c++)
    {
        int N=0;
        scanf("%d",&N);
        int* pole=(int*)malloc(N*sizeof(int));

        for(int i=0;i<N;i++)
            scanf("%d",&pole[i]);
        qsort(pole, N, sizeof(pole[0]), cmp);

        for(int i=0;i<N;i++)
            printf("%d ",pole[i]);
        printf("\n");
        free(pole);
    }
    return 0;
}
```

Tenhle kód mějte „v ruce“

Vstupy čtěte funkcí `scanf`, neřešte mezery nebo nuly na konci pokud to není nutné

Pamatujte si funkci `qsort` a definici `cmp`

Úlohy se snažte řešit v poli (1D,2D), netrapte se s pointerem a dynamickými strukturami

Pokud je v úloze zadána maximální velikost pole, použijte statické pole

`malloc` – velikost pole vždy násobte velikostí typu (`N*sizeof(int)`)

Z funkce `main` vraťte 0

Typické druhy úloh a užitečné algoritmy

- Hledání půlením intervalu
- Hledání nejkratších cest
- Prohledávání grafu/stavového prostoru
- Topologické třídění
- Dynamické programování
- Úlohy s přirozenými čísly
- Geometrické úlohy

Hledání půlením intervalu

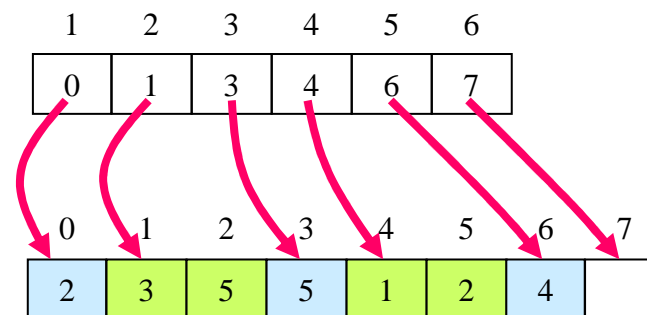
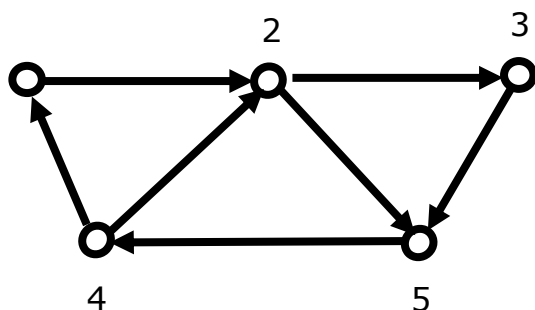
- Binary search
- Může být v úloze „schovaný“
- Pozor, častá „chyba o jedničku“ při implementaci (použijte vzor)

Příklad: A Careful Approach

- světové finále ACM ICPC 2009
- Zkusíme všechny možnosti
- 2-8 letadel, $8!=40320$
- Časový interval 0-86400 sekund
- $40320 \cdot 86400 = 3483648000$ možností?
Time limit exceeded
- Lepší by bylo $40320 \cdot \log_2(86400) = 661198$

Implementace grafu v poli

- vhodné pro graf který se v průběhu výpočtu nemění
- neorientovaný graf – obě orientace hrany
- setřídění hran po přečtení (moc) nezhorší složitost

Hledání nejkratších cest

- **Dijkstrův algoritmus**
- Graf s **kladným** ohodnocením hran (vzdálenost, cena)
- Vzdálenost z jednoho vrcholu grafu do všech ostatních
- Složitost
 - $O(\log(\text{počet vrcholů}) * \text{počet_hran})$
 - $O(\log(\text{počet_vrcholů}) * \text{počet_vrcholů}^2)$

Hledání nejkratších cest

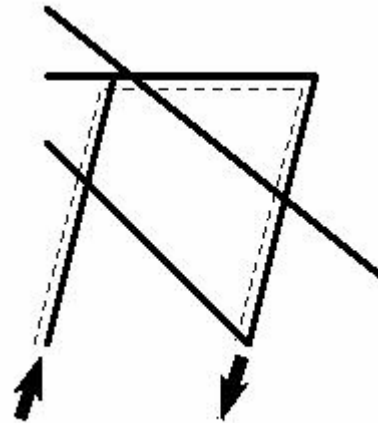
- **Floyd-Warshallův algoritmus**
- Graf s **kladným** ohodnocením hran
- Vzdálenosti mezi všemi dvojicemi vrcholů
- Složitost
 - $O(\text{počet_vrcholů}^3)$
- jednodušší na naprogramování ale úlohy jsou obvykle nastavené tak aby nestíhal
- **POZOR** při implementaci: vnější cyklus přes k

Příklad: Vlez mi na záda

- Je zadána mapa s vzdálenostmi mezi jednotlivými body (graf s ohodnocenými hranami)
- Dva závodníci (A a B) běží ze startu do cíle tak že jeden nese druhého na zádech a po každém úseku se musejí vystřídat
- Známe rychlost A když nese B a rychlost B když nese A
- (autorem této úlohy je kolega Doc. Josef Kolář)

Příklad: Robotic rails

- CTU Open 2009

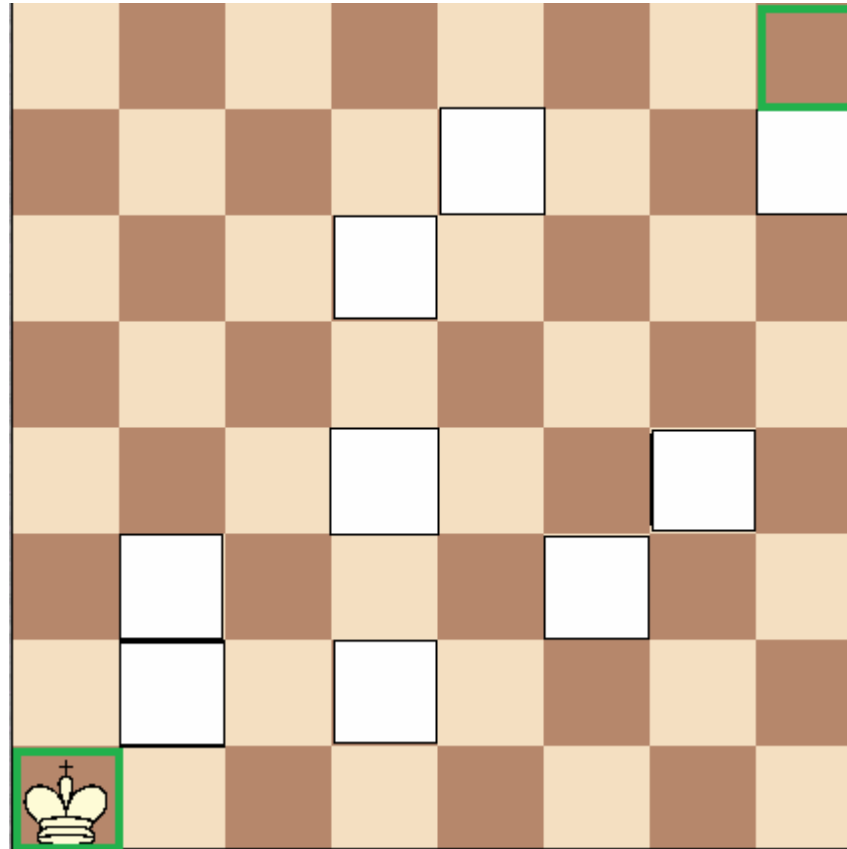

- Dijkstrův algoritmus + bereme v úvahu natočení robota

Prohledávání grafu

- Graf bez ohodnocení hran (1 hrana=1 krok)
- Prohledávání do šířky (Breadth-First Search)
 - rychlý: $O(\text{počet_vrcholů} + \text{počet_hran})$
 - vrcholy dáváme do fronty
 - najde nejkratší cestu
 - fronta zabírá paměť
- Prohledávání do hloubky (Depth-First Search)
 - $O(\text{počet_vrcholů} + \text{počet_hran})$
 - vrcholy dáváme na zásobník (rekurze)
 - najde cestu ale ne nutně tu nejkratší
 - menší paměťové nároky

Příklad: král na děravé šachovnici

Kolika tahy se král nejrychleji dostane z a1 na h8?

Příklad: Hra Frogger

- Nordic Collegiate Contest 2003

- Kolika skoky se žabka nejrychleji dostane na druhou stranu?

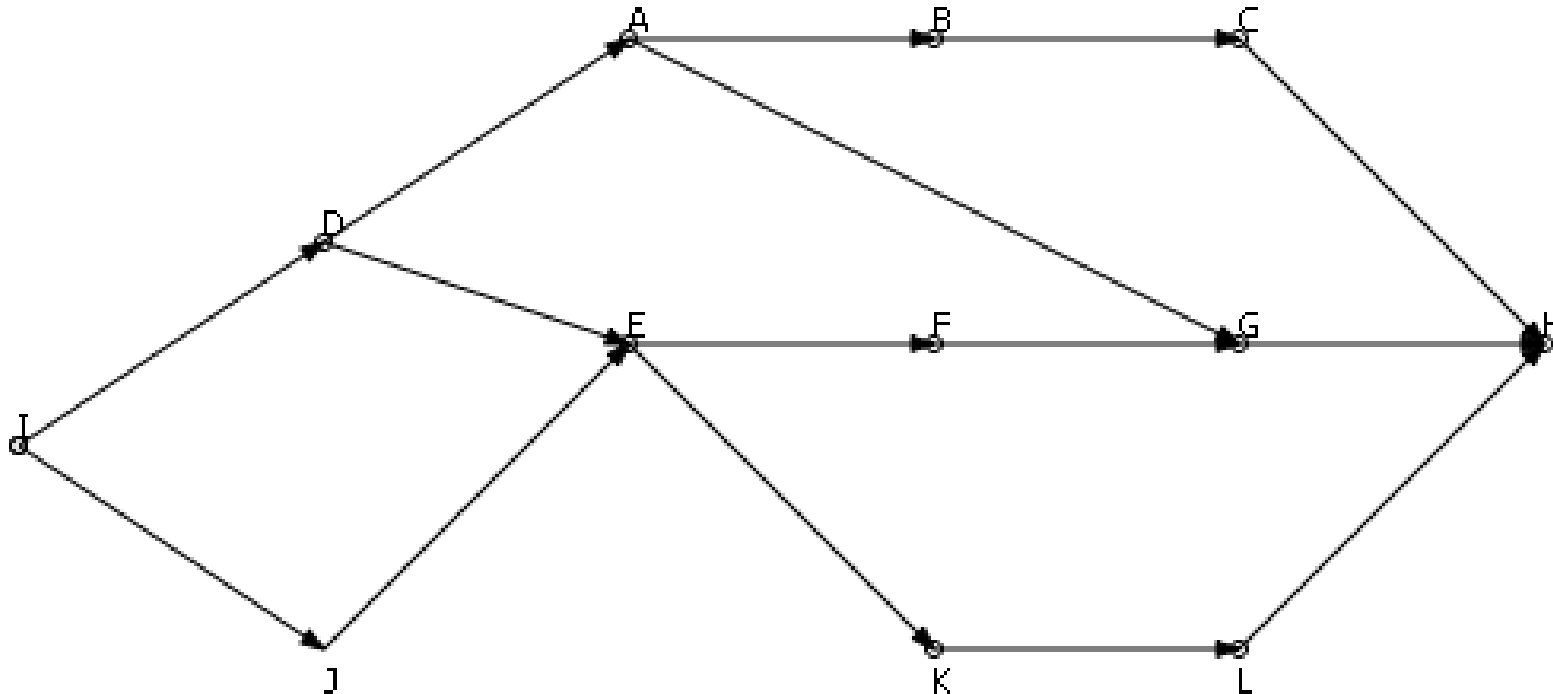
Topologické třídění

- Zní to vědecky ale je to jednoduchý algoritmus.
- Motivace: naplánujte úkoly tak aby byla dodržena jejich návaznost (než si dám kávu, musím si jí uvařit, než si uvařím kávu, musím zapnout vodu)

Algoritmus (orientovaný graf):

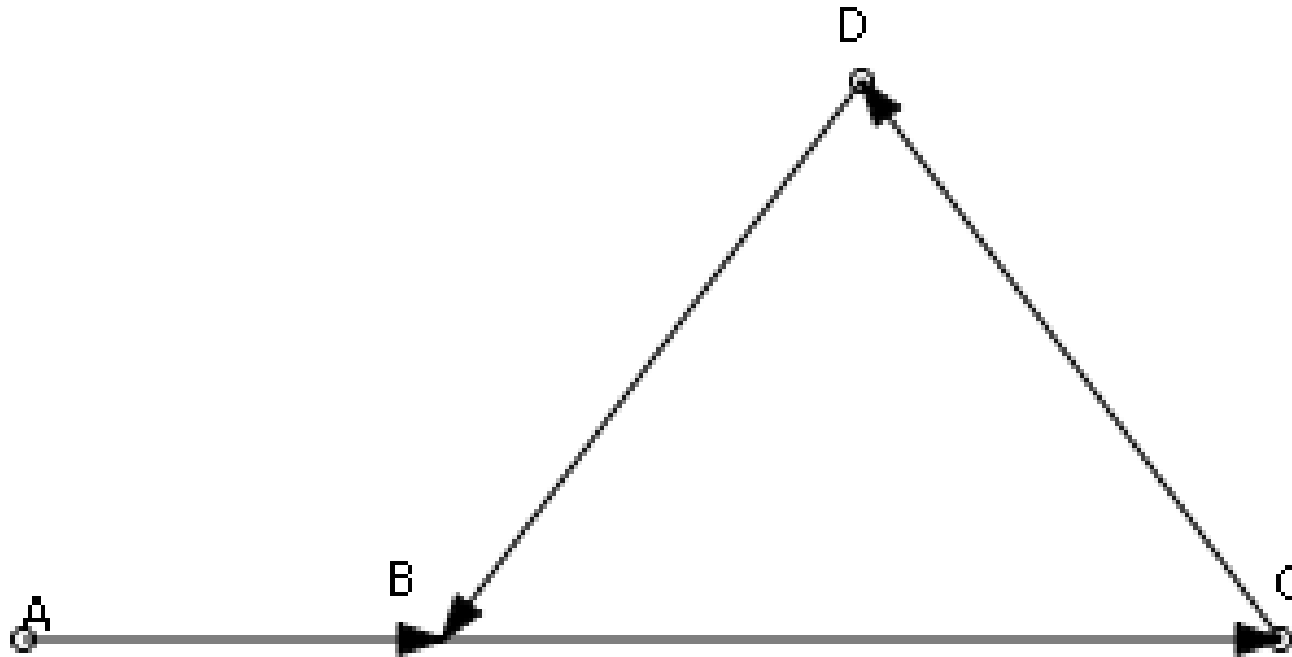
```
while(graf není prázdný) {  
    najdi vrchol který nemá předchůdce  
    pokud neexistuje, error "V grafu je cyklus"  
    odstraň tento vrchol z grafu  
}
```

Topologické třídění

I,D,J,A,E,B,C,F,G,K,L,H

Topologické třídění

NELZE – V grafu je cyklus B,C,D

Příklad: Letter Lies

- CTU Open Contest 2009
- Topologické třídění řeší návaznost vět

Dynamické programování

- Řešení většího zadání se dá odvodit z řešení menších zadání
- Počítám šikovně tak abych menší zadání počítal jen jednou

- Nejjednodušší příklad: Fibonacciho čísla
- $\text{fib}(x) = \text{fib}(x-1) + \text{fib}(x-2)$ // exponenciální
- pamatuji si dříve spočítané hodnoty, nebo to rovnou spočítám v cyklu od nejmenšího

Příklad: Nejdelší neklesající podposloupnost

- Posloupnost kladných čísel: 2,1,4,5,3,8,2,1,4
- Zajímají nás její neklesající podposloupnosti
 - 2,3,8
 - 2,3,4
 - 2,4,5,8
- a hledáme tu nejdelší z nich
- Počet všech podposloupností – exponenciální

Příklad: Nejdelší neklesající podposloupnost

```
// Dynamické programování: řešení v  $O(n^2)$  v 1D poli
// delka[i] obsahuje délku nejdelší neklesající podposloupnosti která končí prvkem i
for(int i=0;i<N;i++)
{
    int max=0;
    for(int j=0;j<i;j++)
    {
        if(pole[j]<=pole[i] && delka[j]>max)
            max=delka[j];
    }
    delka[i]=max+1;
}
```

pole[]

2	1	4	5	3	8	2	1	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[]

0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=0

1	0	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=1

1	1	0	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=2

1	1	2	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=3

1	1	2	3	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=4

1	1	2	3	2	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=5

1	1	2	3	2	4	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=6

1	1	2	3	2	4	2	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=7

1	1	2	3	2	4	2	2	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

delka[] pro i=8

1	1	2	3	2	4	2	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Příklad: Nejdelší společná podposloupnost

- Jsou dány dvě posloupnosti
 - **B, D, C, A, B, A**
 - **A, B, C, B, D, A, B**
- Hledáme nejdelší společnou podposloupnost
 - **B, C, B, A**
- Algoritmus LCS (Longest common subsequence)
- Algoritmická klasika - základ unixové utility diff

Příklad: Nejdelší společná podposloupnost

j	0	1	2	3	4	5	6
i	y_j	B	D	C	A	B	A
0 x_i	0	0	0	0	0	0	0
1 A	0	↑	↑	↑	↖1	←1	↖1
2 B	0	↖1	←1	←1	↑1	↖2	←2
3 C	0	↑1	↑1	↖2	←2	↑2	↑2
4 B	0	↖1	↑1	↑2	↑2	↖3	←3
5 D	0	↑1	↖2	↑2	↑2	↑3	↑3
6 A	0	↑1	↑2	↑2	↖3	↑3	↖4
7 B	0	↖1	↑2	↑2	↑3	↖4	↑4

Obrázek 7.12: Nejdelší podposloupnost

Zdroj: skripta Teoretická informatika, Doc. Josef Kolář

Příklad: Nejdelší společná podposloupnost

Algoritmus 7.12 Nejdelší společná podposloupnost

NSP(A, B)

```
1   $m := d(A); n := d(B)$ 
2  for  $i := 1$  to  $m$  do  $s[i, 0] := 0$ 
3  for  $j := 1$  to  $n$  do  $s[0, j] := 0$ 
4  for  $i := 1$  to  $m$  do
5      for  $j := 1$  to  $n$  do
6          if  $a_i = b_j$ 
7              then  $s[i, j] := s[i - 1, j - 1] + 1$ 
8                   $t[i, j] := "$  ↖  $"$ 
9              else if  $s[i - 1, j] \geq s[i, j - 1]$ 
10                 then  $s[i, j] := s[i - 1, j]$ 
11                      $t[i, j] := "$  ↑  $"$ 
12                 else  $s[i, j] := s[i, j - 1]$ 
13                      $t[i, j] := "$  ←  $"$ 
14  return  $s, t$ 
```

Určení délek posloupností
a inicializace
okrajů pole s .
Hlavní cyklus
běží po řádcích:
je-li společný konec,
použije se.

Jinak se bere
delší ze dvou
uvažovaných možností.

Zdroj: skripta Teoretická informatika, Doc. Josef Kolář

Úlohy s přirozenými čísly

- Typický druh úlohy: velmi dlouhý interval, vybrat z něj jen některá čísla

- Většinou to nejde udělat jednoduše

```
for(int i=0;i<INT_MAX;i++)
```

```
    otestuj(i);
```

- Obvykle je v tom nějaký trik

Příklad: Kvadratický ciferný součet

- Vezmeme číslo v desítkovém zápise, každou číslici umocníme na druhou a sečteme, operaci opakujeme
- Některá čísla skončí v 1, některá ne
- 5555 -> 100 -> 1
- 147 -> 72 -> 53 -> 34 -> 25 -> 29 -> 85 -> 89 -> 145 -> 42 -> 20 -> 4 -> 16 -> 37 -> 58 -> 89 (cyklus)

Příklad: Kvadratický ciferný součet

- Úkolem je určit počet čísel v daném intervalu které skončí v 1
- Triky:
 - na pořadí číslic nezáleží, po jednom kroku se 1234 a 4321 dostanou na stejnou hodnotu
 - velká čísla se touto operací rychle zmenšují (123456789->285), předpočítám pro malá čísla a když se dostanu do čísla o kterém už vím jestli končí v 1 už nemusím pokračovat

Příklad: Yaptcha

- CEPC 2008

$$S_n = \sum_{k=1}^n \left[\frac{(3k+6)! + 1}{3k+7} - \left\lfloor \frac{(3k+6)!}{3k+7} \right\rfloor \right]$$

- $(1 \leq n \leq 10^6)$ a to celé miliónkrát
- Není reálné spočítat to ve for cyklu
- $n > 1$ je prvočíslo právě když $(n-1)! = -1 \pmod{n}$
- Stačí si předpočítat počet k pro které je $3k+7$ prvočíslo

Prvočíselné triky

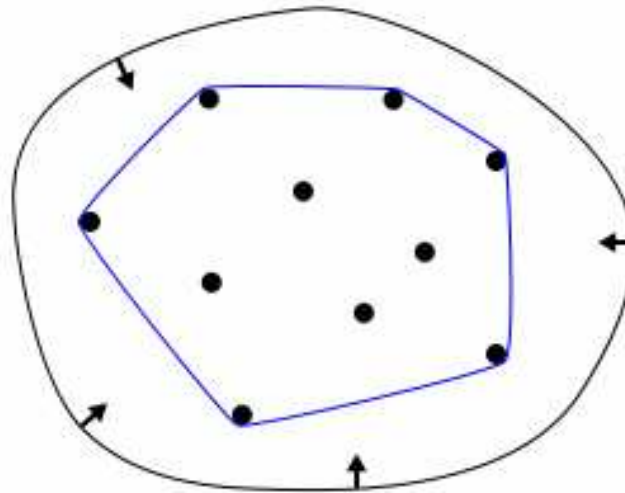
- Jak rychle zjistit jestli je číslo x prvočíslo?
- Naivní postup: zkouším najít dělitele x od 2 do odmocniny x
- Vylepšení: mám připravený seznam prvočísel od 2 do řekněme 2000 a napřed zkouším prvočísla
 - viz `yaptcha.java`

Prvočíselné triky

- $n > 1$ je prvočíslo právě když $(n-1)! \equiv -1 \pmod{n}$
- Wilsonova věta
- Další užitečný trik na prvočísla je malá Fermatova věta
- p prvočíslo $\Rightarrow a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$
- (opačná implikace neplatí)

Geometrické úlohy

- Může se hodit konvexní obálka

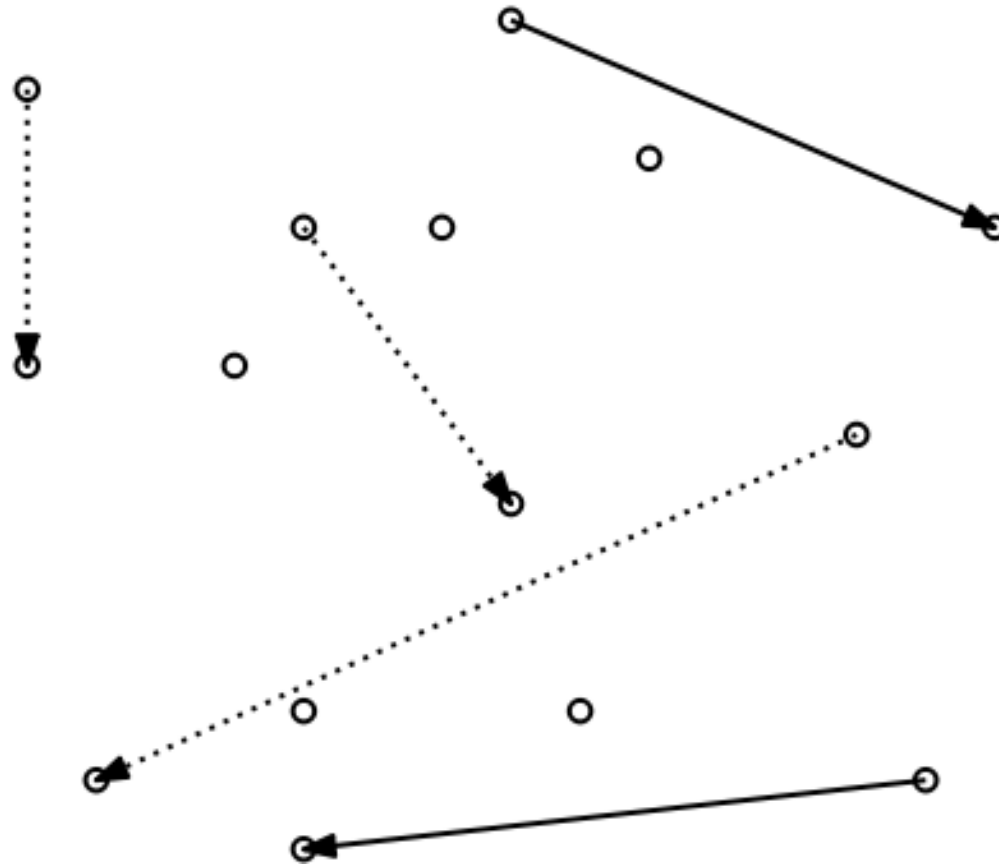

Zdroj: wikipedia.com

Konvexní obálka

- Snadno zapamatovatelný algoritmus
 - zkouším všechny dvojice bodů, spojím je orientovaným vektorem
 - zjišťuju jestli všechny ostatní body leží vpravo od přímky definované tímto vektorem
 - $O(n^3)$
 - existují i rychlejší algoritmy ale tenhle se jednoduše pamatuje

Konvexní obálka

A to je všechno...

- Good Luck!

